

ความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
ของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

The Demand for Tourism Experiences Based on the Intangible Cultural Heritage
Resources of Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province

ศรวัสดี นวกัณห์วรกุล¹ ปุณยวีร์ ศรีรัตน์¹ และ ภฤศสร ฤทธิมนตร์ ซิมิก¹

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Sarawatsadee Nawakanworrakul¹ Poonyawee Srirat¹ and Prussorn Rittimontri Zimik¹

¹Tourism Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

วันที่รับ (Received) : 13 November 2023

วันที่แก้ไขเสร็จ (Revised) : 18 March 2025

วันที่ตอบรับ (Accepted) : 9 May 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เปรียบเทียบความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 4) เปรียบเทียบความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับข้อมูลจากบุคคลและครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและทำบุญ มักเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวในวันหยุดสุดสัปดาห์ และพักโฮมสเตย์พร้อมชมธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ระหว่าง 501-1,500 บาท สำหรับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ความพึงพอใจและความสุขที่ได้มาเที่ยว ซึ่งเป็นประสบการณ์ด้านอารมณ์และความรู้สึกในเชิงบวก ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์ท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเฉพาะด้านภูมิลาเนา และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความถี่ในการเดินทาง โอกาสที่เลือกเดินทาง รูปแบบข้อมูล ประเภทที่พัก และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเดินทาง

คำสำคัญ: ความต้องการของนักท่องเที่ยว, ประสบการณ์การท่องเที่ยว, มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

Abstract

This study aimed to 1) study the tourism behavior based on intangible cultural heritage resources in Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province 2) study the tourism experience demand based on intangible cultural heritage resources in Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province; 3) compare the tourism experience demand based on intangible cultural heritage resources in Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province, classified by personal characteristics; and 4) compare the tourism experience demand based on intangible cultural heritage resources in Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province, classified by tourist behavior. The study employed quantitative research methodology with a sample of 400 respondents selected through convenience sampling. The research instrument was a questionnaire tested for validity and reliability. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics, including One-Way ANOVA. The results showed that most tourists received information from family members and acquaintances, with the purpose of relaxing and merit-making. They usually traveled by private car on weekends, stayed at homestays, and enjoyed nature. Travel expenses ranged from 501-1,500 baht. Regarding tourism experience demand, the majority sought satisfaction and happiness from traveling, which represented positive emotional and feeling-based experiences. When comparing tourism experience demands, the study found that tourists with different personal characteristics did not show significant differences in their tourism experience demands, except for place of residence. Furthermore, tourists with different behaviors did not show significant differences in their overall tourism experience demands, except for travel frequency, travel opportunity selection, information sources, accommodation types, and influential persons in travel decision-making.

Keywords: Tourist Demand, Experiential Tourism, Intangible Cultural Heritage

บทนำ

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวในฐานะการเป็นเมืองท่องเที่ยวรอง ที่ได้รับการจัดอันดับเป็น 1 ใน 55 เมืองรองที่ยังมีความดิบหรือความจริงแท้ดั้งเดิม (Authenticity) โดยมีการเชื่อมโยงกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งเชิงเกษตร อาหาร สร้างสรรค์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมต่าง ๆ ผสมผสานเข้ากับการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงข้อมูลวัฒนธรรมเข้าด้วยกันเพื่อสร้างประสบการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจจากสิ่งที่ไม่เคยเห็นหรือชุกช่อนแสนที่ไวอันเป็นลักษณะพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ถวิลหาความเป็นท้องถิ่น (Go Local) ซึ่งอำเภอลานสกาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวหลักอันดับที่ 4 รองจากอำเภอเมือง นคร และ นบพิตำ และมีชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจนได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (กินรี) มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งหนึ่งของภาคใต้ มีพื้นที่ครอบคลุม 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลลานสกา ตำบลเขาแก้ว ตำบลขุนทะเล ตำบลกำโลน และตำบลท่าดี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่น เช่น แกงมะเดื่อไก่บ้าน แกงหัวปลี แกงโหระ ส้มตำ มังคุดคั่ว ข้าวยาเครื่อง เป็นต้น รวมถึงของฝากที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ทุเรียนกวนห่อกาบหมาก กลอยแห้ง เสาวรส

ส้มแขก ปลาหมึกทอดหรือปลาเปรี้ยวทอด จำปาตะกวน เป็นต้น 2) งานหัตถกรรม เช่น ผ้ามัดย้อมผ้าบาติก สีสรรมาชาติ ตัวดักฝัน สร้อยข้อมือหรือสร้อยคอจากลูกไม้ในป่า เป็นต้น 3) ประเพณี เช่น การใส่ครีว การกวนข้าวมธุปายาส การชักพระบกและชักพระน้ำ เป็นต้น และ 4) เรื่องเล่า ความเชื่อ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เทวดาหน้าช้าง ปากห้วยนาคราช จุดกำเนิดเหรียญโน้ หลวงพ่อมั่งคุด การตามรอยเสด็จ 3 รัชกาล เหตุการณ์น้ำท่วมศิริวง เกลือเขา เกลือเล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ช่วยกระตุ้นและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางแวะมาท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตาม อำเภอลานสกามีชุมชนเพียงแห่งเดียวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวในระดับสูง คือ ชุมชนศิริวง ตำบลกำโลน ในขณะที่อีก 4 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตำบลลานสกา ชุมชนตำบลขุนทะเล ชุมชนตำบลเขาแก้ว และชุมชนตำบลท่าดี มีศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามชุมชนเหล่านี้มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ยังไม่มีความรู้ในการจัดการท่องเที่ยว และไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอลานสกา ซึ่งมีความจำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนที่อื่น กล่าวคือ ฐานภูมิปัญญาทางอาหารที่แวดล้อมด้วยเทือกเขาหลวงและแหล่งต้นน้ำอันเป็นแหล่งวัตถุดิบในการทำอาหาร และจากการศึกษาข้อมูลทางการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีข้อมูลนักท่องเที่ยวที่แสดงเฉพาะจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ในภาพของจังหวัด โดยมีนักท่องเที่ยว จำนวน 2,044,136 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.71 และมีรายได้ 19,93.16 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 111.13 จากปี พ.ศ. 2565 แต่ไม่มีข้อมูลแยกเป็นรายอำเภอ (Ministry of Tourism and Sports, 2023) ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสารถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ ความปลอดภัย ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยในการรองรับนักท่องเที่ยวเช่นกัน และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลและเข้าใช้บริการก็ย่อมได้รับประสบการณ์ทั้งจากประสาทสัมผัส อารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ การปฏิบัติหรือการกระทำ และความเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากมีประสบการณ์ที่ดีก็ย่อมบอกต่อหรือส่งต่อขยายไปยังกลุ่มคนระดับต่าง ๆ (Schmitt, 1999)

การพัฒนาชุมชนให้มีความพร้อมหรือมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืนทั้งการต้อนรับการพัฒนาบริการและการพัฒนากิจกรรม (Polnyotee et al., 2022) จากการสำรวจพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวรองของอำเภอลานสกาทั้ง 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลลานสกา ตำบลขุนทะเล ตำบลเขาแก้ว และตำบลท่าดี พบว่าชุมชนมีทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวและชุมชนมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน แต่ชุมชนยังไม่มีข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่าและตำนานในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนช่วยในการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปแนวคิดและทฤษฎีที่มีความสำคัญกับงานวิจัยได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ (Demographic) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายด้านภูมิหลังของนักท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของนักท่องเที่ยวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย อายุ เพศ เชื้อชาติ รายได้ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น (Kotler & Armstrong, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับ Setsri et al (2023) ที่ได้ให้นิยามเกี่ยวกับลักษณะของประชากรศาสตร์ หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิลำเนา ซึ่งโดยรวมแล้วจะมีผลต่อพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว

จากแนวคิดนี้ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการวางตัวแปรสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ที่ใช้ในการศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว ทั้งก่อนการเดินทาง (Pre-trip Behavior) ในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว (Behavior During the Trip) และภายหลังจากการเดินทางท่องเที่ยว (Post-trip Behavior) ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตการแสดงออกนั้นได้หรือไม่ก็ตามก็เพื่อมุ่งตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว (Tourist's Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส ส่วนพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว (Tourist's Covert Behavior) เป็นการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายในจะมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกเป็นส่วนใหญ่ (Chinnaphong & Na-Talang, 2022) เช่น วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยว ความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยว เป็นต้น (Jatturat & Na-Talang, 2022)

จากแนวคิดนี้ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการวางตัวแปรสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ แหล่งข้อมูล บุคคลที่มีอิทธิพล วัตถุประสงค์การเดินทาง ความถี่ในการเดินทาง กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทาง ยานพาหนะในการเดินทาง โอกาสในการเดินทาง ระยะเวลาในการท่องเที่ยว รูปแบบที่พักแรม กิจกรรมที่ชอบ เหตุผลใน

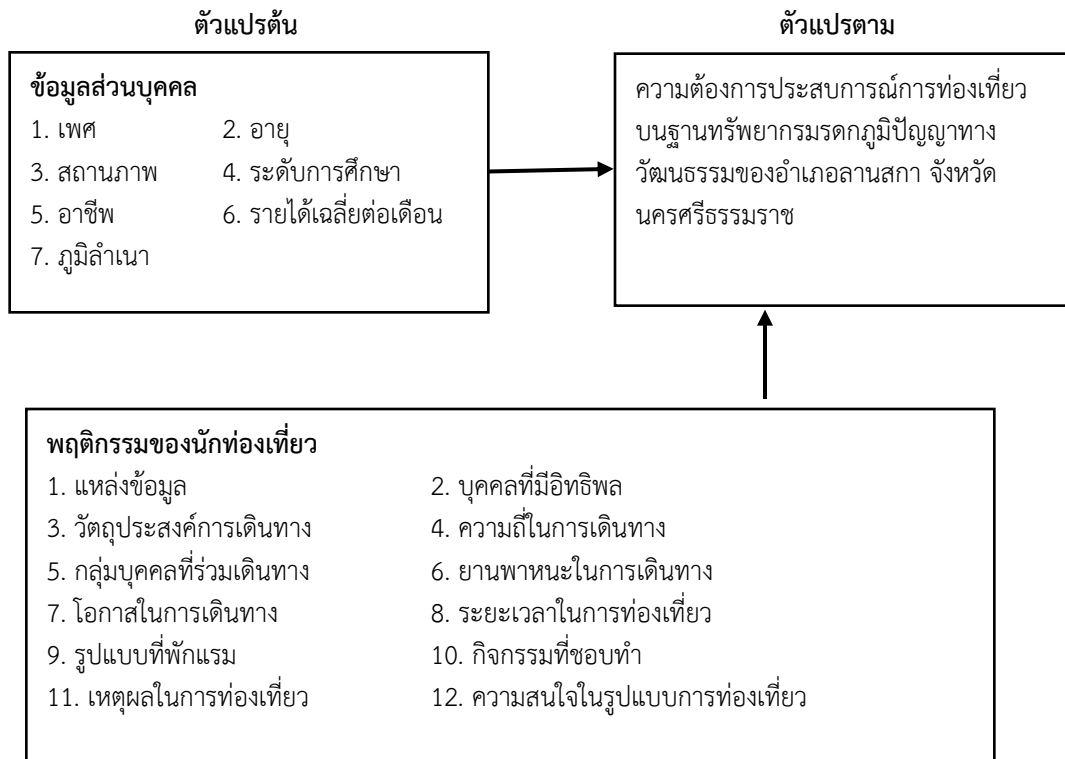
การเดินทาง ความสนใจส่วนตัวต่อรูปแบบการท่องเที่ยว ความสนใจต่อรูปแบบข้อมูล ฤดูกาลท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว (Experiential Tourism)

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว คือ การตอบสนองที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ที่มีต่อสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยวโดย Pine and Gilmore (1999) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 4 มิติ (Four Realms of Experiences - 4Es) ได้แก่ 1) มิติด้านความบันเทิง (Entertainment Experience) เป็นประสบการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไปเมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ในมิตินี้ต้องมีรูปแบบหรือลักษณะที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ดี 2) มิติด้านความรู้ใหม่ (Education Experience) เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยว นั้นทั้งร่างกายและจิตใจ โดยนักท่องเที่ยวจะมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นภายหลังการได้รับประสบการณ์ผ่านการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจ เช่น การเยี่ยมชมศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของงานศิลปหัตถกรรมนั้น ๆ จนอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมเพิ่มขึ้นจากการนำเทคนิควิธีในการสร้างสรรค์หัตถกรรมไปใช้กับตนเอง 3) มิติด้านการหลบหนี (Escapism Experience) คือ การที่นักท่องเที่ยวหลบหนีออกจากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นมิติที่ต้องอาศัยการซึมซับและการมีส่วนร่วมในระดับที่ลึกมากกว่ามิติด้านความบันเทิงและความรู้ใหม่ โดยนักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเฉพาะเจาะจงเท่านั้น และต้องทำกิจกรรมที่มีสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงหรือเสมือนจริงมากที่สุด เพื่อให้เกิดการตอบสนองด้านความรู้สึกของการหลบหนีจากชีวิตประจำวัน และ 4) มิติด้านสุนทรียศาสตร์ (Esthetics Experience) เป็นประสบการณ์ที่สะท้อนแนวคิดเรื่องการให้บริการด้านการพักผ่อนหรือบรรยากาศในการให้บริการซึ่งประสบการณ์ด้านนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวใช้ประเมินสถานที่ท่องเที่ยวและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ได้รับ นอกจากนี้ Schmitt (1999) ได้กล่าวว่า ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต้องให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งประสบการณ์ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส (Sense) ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น และการลิ้มรส 2) ประสบการณ์ทางอารมณ์ความรู้สึก (Feel) ภายในตัวนักท่องเที่ยวที่มีทั้งอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบ 3) ประสบการณ์ทางความคิดสร้างสรรค์ (Think) เพื่อปลูกเร้าให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์ จนเกิดความรู้สึกพินกับแหล่งท่องเที่ยว 4) ประสบการณ์ทางพฤติกรรม (Act) จนกลายเป็นพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันไปในที่สุด และ 5) ประสบการณ์เชื่อมโยง (Relate) เป็นประสบการณ์เฉพาะในแต่ละส่วนนำมาผสมเชื่อมโยงกัน กลายเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล แล้วบุคคลนั้น ๆ จะบอกต่อหรือส่งต่อขยายไปยังกลุ่มคนระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน กลุ่มญาติ กลุ่มคนในสังคม กลุ่มคนที่มีความชอบคล้ายคลึงกัน หรือแม้กระทั่งต่างวัฒนธรรมกัน

จากแนวคิดนี้ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการวางตัวแปรสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ความรู้สึกท้าทาย/ ผจญภัยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การสัมผัสถึงความศักดิ์สิทธิ์/ ความลึกลับ/ ความเชื่อต่าง ๆ การรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ผ่านมา การสัมผัสความงามของทิวทัศน์สถานที่ท่องเที่ยว ความรู้สึกได้หลบหนีจากความเครียดในการทำงาน และความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขที่ได้มาเที่ยว

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ จึงได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอลานสกา ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว พบว่า ที่ผ่านมายังไม่เคยมีการเก็บสถิตินักท่องเที่ยวในระดับอำเภอ ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Accidental Sampling) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ในการ

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวสำหรับการวิจัยครั้งนี้จึงใช้สูตรการหาจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (Cochran, 1991) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่เป็นคำถามปลายปิด (Close - Ended Questions) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ แหล่งข้อมูล บุคคลที่มีอิทธิพล วัตถุประสงค์การเดินทาง ความถี่ในการเดินทาง กลุ่มบุคคลที่ร่วมเดินทาง ยานพาหนะในการเดินทาง โอกาสในการเดินทาง ระยะเวลาในการท่องเที่ยว รูปแบบที่พักแรม กิจกรรมที่ชอบทำในขณะท่องเที่ยว เหตุผลในการเดินทาง ความสนใจส่วนตัวต่อรูปแบบการท่องเที่ยว ความสนใจต่อรูปแบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ฤดูกาลที่เลือกเดินทางท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จำนวน 9 ข้อคำถามโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rating Scale 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยการหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ซึ่งดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา กำหนดเกณฑ์การพิจารณา ค่าของ IOC มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีค่าเฉลี่ย IOC เท่ากับ 0.97 นั่นคือ แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทซ์ (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่า 0.60 (Hair et al., 2006) ซึ่งผลการหาความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัทซ์ เท่ากับ 0.794

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และสืบค้นจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อ

บรรยายข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว สำหรับสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA: Analysis of Variance) สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม และทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffe ในกรณีที่พบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวอำเภอลานสกาจากบุคคล (ร้อยละ 79.70) โดยครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว (ร้อยละ 77.97) มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน (ร้อยละ 78.96) เคยมาท่องเที่ยวในอำเภอลานสกามากถึง 3 ครั้ง (ร้อยละ 55.94) ซึ่งมักเดินทางมากับครอบครัว (ร้อยละ 67.08) โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคล (ร้อยละ 81.19) โอกาสในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกาเข้ามาในวันหยุดสุดสัปดาห์ (ร้อยละ 42.57) โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวภายในวันเดียวหรือเข้าไปเย็นกลับ (ร้อยละ 77.53) ส่วนที่พักค้างคืนมักจะเลือกพักโฮมสเตย์ (ร้อยละ 51.09) กิจกรรมที่เข้าร่วมในขณะที่ท่องเที่ยวอำเภอลานสกาส่วนใหญ่เป็นการชมธรรมชาติ (ร้อยละ 63.61) ซึ่งเหตุผลที่เลือกมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกา ได้แก่ มีธรรมชาติ อากาศ และทิวทัศน์ที่สวยงาม (ร้อยละ 70.05) ขณะที่ความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวอำเภอลานสกา ได้แก่ สนใจชมความสวยงามและบรรยากาศของธรรมชาติ (ร้อยละ 68.07) โดยสนใจรูปแบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะการสาธิตโดยคนในชุมชน (ร้อยละ 50.25) นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอ ลานสกาในทุกฤดูกาล (ร้อยละ 56.04) และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวระหว่าง 501-1,500 บาท (ร้อยละ 46.53)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าระดับความต้องการประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวบนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยรวม 4.48 (SD. = 0.551) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขที่ได้มาเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.74, SD. = 0.651) รองลงมา ได้แก่ การได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำหมวกแปะย้อม/ ผ้ามัดย้อม การบนบานด้วยวิธีที่ถูกต้อง การฝึกทำอาหาร/ขนมท้องถิ่น การร่วมตักบาตรบนสะพานคีรีวง การร่วมลากพระทางบกและทางน้ำในวันเดียวกัน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.71, SD. = 0.565) ความรู้สึกได้หลบหนีจากความเครียดในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.49, SD. = 0.648) การได้สัมผัสความงามของทิวทัศน์สถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.48, SD. = 0.610) การรำลึกเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น น้ำท่วมใหญ่คีรีวง เมื่อปี พ.ศ. 2531 การเสด็จของรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 การย้ายเมืองหน้ไข้ท่าและการโปรยเหรียญนโม เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.46, SD. = 0.665) ความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.37, SD. = 0.677) ความรู้สึกท้าทาย/ผจญภัยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้อาหารปลาพวงที่ว่ายมาถึงมือ การนั่งรถม้าโย่งหรือ มอเตอร์ไซด์ควีน เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.36, SD. = 0.630) การสัมผัสถึงความศักดิ์สิทธิ์ ความลึกลับ และความเชื่อต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.35, SD. = 0.654) และการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ เรื่องเล่า รวมทั้งวิธีการผลิตและการทำอาหารหรือขนมต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.32, SD. = 0.567) ตามลำดับ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการ

ประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านการรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ผ่านมา และด้านการรู้สึกได้หลบหนีจากความเครียดในการทำงานที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความถี่ในการเดินทาง โอกาสที่เลือกเดินทาง และรูปแบบข้อมูลที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับรูปแบบที่พักแรมที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความถี่ในการเดินทางที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านความรู้สึกรำลึก/ ผจญภัยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และ

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านการรำลึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

ความต้องการประสบการณ์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ข้อมูลส่วนบุคคล						
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ ต่อเดือน	ภูมิลำเนา
1. การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	0.318	0.085	0.465	0.596	0.126	0.126	0.358
2. ประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ	0.787	0.068	0.469	0.158	0.136	0.530	0.188
3. ความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	0.486	0.056	0.075	0.553	0.955	0.764	0.353
4. ความรู้สึกทำหาย/ ผจญภัยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	0.782	0.528	0.451	0.901	0.828	0.727	0.240
5. การสัมผัสถึงความศักดิ์สิทธิ์/ ความลึกลับ/ ความเชื่อต่าง ๆ	0.569	0.565	0.203	0.976	0.720	0.431	0.358
6. การรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ผ่านมา	0.767	0.683	0.772	0.653	0.893	0.537	0.025*
7. การสัมผัสความงามของทิวทัศน์สถานที่ท่องเที่ยว	0.281	0.671	0.227	0.227	0.955	0.162	0.758
8. ความรู้สึกได้หลบหนีจากความเครียด	0.659	0.836	0.834	0.414	0.385	0.630	0.523

ความต้องการประสบการณ์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ข้อมูลส่วนบุคคล						
	เพศ	อายุ	สถาน ภาพ	การ ศึกษา	อาชีพ	ราย ได้ ต่อเดือน	ภูมิ ลำนานา
ในการทำงาน							
9. ความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขที่ได้มาเที่ยว	0.120	0.441	0.892	0.753	0.283	0.353	0.003*
รวม	0.530	0.437	0.488	0.581	0.587	0.473	0.312

หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ความต้องการประสบการณ์ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย	แหล่งข้อมูล	บุคคลที่มีอิทธิพล	วัตถุประสงค์	ความถี่ในการ เดินทาง	กลุ่มบุคคลที่ร่วม เดินทาง	ยานพาหนะใน การเดินทาง	พฤติกรรมนักท่องเที่ยว			กิจกรรมที่ชอบทำ	เหตุผลในการ เดินทาง	ความสนใจ ส่วนตัวต่อรูปแบบ	รูปแบบข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว	ฤดูกาลในการ เดินทาง	ค่าใช้จ่ายโดย เฉลี่ย
							โอกาสในการ เดินทาง	ระยะเวลาในการ ท่องเที่ยว	รูปแบบที่พักแรม						
1. การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	0.157	0.139	0.674	0.036*	0.128	0.618	0.008*	0.094	0.285	0.157	0.637	0.279	0.018*	0.469	0.862
2. ประสบการณ์จากการทำกิจกรรม ต่าง ๆ	0.132	0.151	0.758	0.065	0.835	0.097	0.561	0.454	0.612	0.459	0.149	0.907	0.433	0.712	0.591
3. ความสนุกสนานจากการเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ	0.419	0.540	0.184	0.256	0.546	0.111	0.452	0.696	0.015*	0.091	0.876	0.412	0.665	0.760	0.405
4. ความรู้สึกท้าทาย/ ผจญภัยต่อการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	0.871	0.399	0.228	0.001*	0.921	0.815	0.855	0.023	0.742	0.507	0.267	0.860	0.369	0.131	0.940
5. การสัมผัสถึงความศักดิ์สิทธิ์/ ความ ลึกลับ/ ความเชื่อต่าง ๆ	0.558	0.380	0.397	0.173	0.209	0.755	0.112	0.524	0.980	0.720	0.385	0.615	0.547	0.734	0.419
6. การรำลึกถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ผ่านมา	0.103	0.045*	0.894	0.516	0.459	0.703	0.380	0.855	0.746	0.280	0.504	0.938	0.846	0.066	0.336
7. การสัมผัสความงามของทิวทัศน์ สถานที่ท่องเที่ยว	0.114	0.077	0.703	0.070	0.762	0.428	0.994	0.341	0.610	0.780	0.323	0.845	0.575	0.827	0.935
8. ความรู้สึกได้หลบหนีจาก ความเครียดในการทำงาน	0.227	0.363	0.906	0.244	0.439	0.816	0.793	0.653	0.907	0.971	0.551	0.750	0.346	0.836	0.864
9. ความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขที่ ได้มาเที่ยว	0.140	0.763	0.818	0.095	0.845	0.376	0.329	0.425	0.424	0.073	0.910	0.322	0.428	0.498	0.591
รวม	0.302	0.317	0.618	0.162	0.572	0.524	0.498	0.452	0.591	0.449	0.511	0.659	0.470	0.559	0.660

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา เรื่องความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวอำเภอลานสกาจากบุคคล โดยครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนและทำบุญไหว้พระ เคยมาท่องเที่ยวในอำเภอลานสกามากถึง 3 ครั้ง ซึ่งมักเดินทางกับครอบครัว โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ซึ่งโอกาสในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกา มักมาในวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวภายในวันเดียวหรือเข้าไปเย็นกลับ ส่วนที่พักรับรองมักจะเลือกพักโฮมสเตย์ กิจกรรมที่เข้าร่วมในขณะท่องเที่ยวในอำเภอลานสกาส่วนใหญ่เป็นการชมธรรมชาติ ซึ่งเหตุผลที่เลือกมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกา ได้แก่ มีธรรมชาติ อากาศ และทิวทัศน์ที่สวยงาม ขณะที่ความสนใจต่อรูปแบบการท่องเที่ยวอำเภอลานสกา คือ สนใจชมความสวยงามและบรรยากาศของธรรมชาติ โดยสนใจรูปแบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะการสัธยาศัยโดยคนในชุมชน นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกาในทุกฤดูกาล มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวระหว่าง 501-1,500 บาท สอดคล้องกับ (Khongthong et al., 2023) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและทำบุญปฏิบัติศาสนกิจด้านศาสนา สอดคล้องกับ (Jantarakast, 2023; Chinnaphong & Na-Talang, 2022; Jatturat & Na-Talang, 2022) ที่กล่าวว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่ำกว่า 2,000 บาท ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่ประหยัดค่าน่า จึงนำไปสู่การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในอำเภอลานสกา มากถึง 3 ครั้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (Keereephet et al., 2018) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอลานสกา เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงามและบรรยากาศดี และนักท่องเที่ยวมักจะเลือกใช้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ เพราะได้ใกล้ชิดกับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับความต้องการประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยรวม 4.48 โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความรู้สึกพึงพอใจหรือมีความสุขที่ได้มาเที่ยว ซึ่งเป็นประสบการณ์ด้านอารมณ์และความรู้สึก (Feel Experience) ภายในตัวนักท่องเที่ยวในเชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Poshyananda et al., 2023; Kruawang & Phungbangkruay, 2018) ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการรับจากการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก คือ ประสบการณ์ด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกมีความสุข ความสนุก เพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโบราณคดีและประวัติศาสตร์ จนทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจดจำเหตุการณ์ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสให้แหล่งท่องเที่ยว โดยจะส่งผลให้เกิดประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์มากขึ้น และนำไปสู่ความจงรักภักดีทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ (Schmitt, 1999; Srisuwannaket, 2018)

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภูมิภานาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับ (Kongrode, 2020) ที่กล่าวว่า ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านกิจกรรมที่มี เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยวมีความ

ต้องการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ (Chinnaphong & Na-Talang, 2022) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการท่องเที่ยววัฒนธรรม ภูมิ กลุ่มจังหวัดลุ่มน้ำเจ้าพระยาทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภูมิลาเนาที่เดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเดียวกันจะมีอารมณ์ร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในภาคอื่น

อภิปรายผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 4 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสนใจต่อรูปแบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ (Napapornjindapat, 2019) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบสื่อที่ทำให้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวต่างกัน มีระดับความตั้งใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างกัน เพราะสื่อเป็นการนำเสนออุปสรรคที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น บุคคล นิตยสาร/วารสารทางการท่องเที่ยว โทรทัศน์/วิทยุ สื่อสังคมออนไลน์ และ Social Media Website ทางการท่องเที่ยว สามารถสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะเดินทางมาเที่ยวเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรนำข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป
2. ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านเรื่องเล่า และตำนานของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรนำข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปเป็นแนวทางในการวางแผนทางการตลาดทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป
3. นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวอำเภอลานสกาจากบุคคลและสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลัก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรพัฒนาการสื่อความหมายให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโดยบุคคล ควรให้คนในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้วยตนเองโดยการจัดอบรมนักสื่อความหมายท้องถิ่น และสื่อที่ไม่ใช่บุคคล เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ หรือป้ายแนะนำเส้นทาง ที่ผสมผสานร่วมกับคิวอาร์โค้ด และสื่อวีดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะมีประโยชน์กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และความพึงพอใจ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อทำให้สามารถกำหนดแนวทางและกลยุทธ์การตลาดที่สามารถยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ โครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์บนฐานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม : เรื่องเล่า ตำนานในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- Chinnaphong, P., & Na-Talang, C. (2022). The Analysis of Tourists Behavior and Marketing Mix on Raman Cultural Tourism among the Provinces of the Chao Phraya Basin. *Dusit Thani College Journal*, 16(2), 1-19.
- Cochran, W.G. (1991). *Sampling Techniques* (3rd ed.). John Wiley and Sons Inc.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Jantarakast, P. (2023). The Behaviors of Thai Tourists in Banngew Sub-District, Samkhok District, Pathumthani Province After Covid-19 Situations. *Social Science Journal of Prachachuen Research Network*, 5(1), 17-30.
- Jatturat, P., & Na-Talang, C. (2022). Behavior of Thai Tourists Visiting in Cultural Attraction in Community-based of Bangkok. *Dusit Thani College Journal*, 16(2), 50-64.
- Keereephet, S., Thumathiwat, D., Thammawit, P., & Mankeb, P. (2018). Thai Tourists' Satisfaction towards Ecotourism Management of Kiriwong Community, Lan Ska District, Nakhon Si Thammarat Province. *King Mongkut's Agricultural Journal*, 36(1), 87-98.
- Khongthong, P., Srithongkul, K., Thongpradab, C., Hanchoo, T., Bochuai, N., & Sukkaew, M. (2023). The Motivation of Thai Tourist's to Travel the Prom Lok Tourism Community, Phrom Khiri District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Sustainable Tourism Development*, 5(1), 41-54.
- Kongrode, J. (2020). Demands of Tourists Toward Creative Tourism of Khlong Pa Payom and Khlong Ta Nar Basin Communities, Pattalung Province. *Parichart Journal Thaksin University*, 33(2), 100-116.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). *Principles of Marketing*.
<https://www.pearsonhighered.com/assets/preface/0/1/3/5/0135766605.pdf>
- Kruawang, P., & Phungbangkruay, J. (2018). *Servicescape Affecting Customer Experience of Yomjinda Retro Market Road, Rayong Province*. <https://incbaa.kku.ac.th/img/files/articles/be7b5-540-.pdf>
- Ministry of Tourism and Sports. (2023). *Domestic Tourism Statistics*. <https://www.mots.go.th/news/category/705>
- Napapornjindapat, P. (2019). *The Behavior of Thai Tourists That Have an Intention to Travel to Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province*. [Unpublished master's thesis]. Bangkok University.
- Pine, B.J., & Gilmore, J.H. (1999). *The experience economy: Work is theatre & every business a stage*. Harvard Business School Press.

- Polnyotee, M., Nuniam, S., & Sakulwanichcharoen, S. (2022). The Sustainable Community-Based Tourism Development Guideline: A Case Study of Tai Dam Community at Ban Na Pa Nard, Chiang Khan District, Loei Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 18(1), 1-25.
- Poshyananda, J., Madhyamapurush, W., Phakdeepinit, P., & Chuayounan, S. (2023). Behavior and Expectation of Tourist towards Archaeological and Historical Sites in the Ink Basin in Phayao Province. *Journal of Social Science and Cultural*, 7(5), 128-145.
- Rose, S., Hair, N., & Clark, M. (2011). Online customer experience: A review of the business-to-Consumer online purchase context. *International Journal of Management Reviews*, 13(1), 24-39.
- Schmit, B. H. (1999). *Experiential Marketing*. The Free Press.
- Setsri, P., Na-Talang, C., Wongmontha, S., & Pomsuwan, S. (2023). Thai Tourists' Behavior and Cultural Tourism Travel Decision Based on Cultural Identity of Yasothon Province. *Management Sciences Valaya Alongkorn Review*, 4(1), 56-73.
- Srisuwannaket, W. (2018). *Causal Factor Models Influencing The Loyalty Of Eastern Lanna Cultural Tourism*. [Unpublished Doctoral Thesis]. Rajamangala University of Technology Phra Nakhon.

คณะผู้เขียน

ดร.ศราวุธ นวกัณฑ์วรกุล

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80680

e-mail: sarawatsadee_naw@nstru.ac.th

นายบุญยวีร์ ศรีรัตน์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80680

e-mail: poonyawee_sri@nstru.ac.th

นางสาวกฤตสร ฤทธิมนตรี ชิมิค

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80680

e-mail: prussorn_rit@nstru.ac.th